

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Monikou Vackovou jako samosoudkyní ve věci

žalobce: **SAFE DIESEL s.r.o.**, IČ 04654846, se sídlem Biskupský dvůr 2095/8,
110 00 Praha 1,
zastoupeného JUDr. Františkem Honsou, Ph.D., advokátem se sídlem Klimentská
1207/10, 110 00 Praha 1
proti
žalovaným: **1. Volkswagen Aktiengesellschaft**, se sídlem Berliner Ring 2, 384 40
Wolfsburg, Německo,
zastoupen Mgr. Robertem Němcem, LL. M., advokátem se sídlem Jáchymova 26/2,
110 00 Praha 1,
2. ŠKODA AUTO a.s., IČ 00177041, se sídlem tř. Václava Klementa
869, 293 01 Mladá Boleslav,
Zastoupen JUDr. Václavem Bílým, LL.M. Ph.D., advokátem se sídlem Jáchymova
26/2, 110 00 Praha 1

o zaplacení 5 280 000,00 Kč s příslušenstvím

takto:

I. Žaloba s návrhem, aby žalovaný 1 a žalovaný 2 společně a nerozdílně zaplatili žalobci částku 5.280.000,- Kč se zákonným úrokem z prodlení, **se zamítá.**

II. Žalobce **je povinen** nahradit žalovanému 1 náklady řízení ve výši 143 481,80 Kč, žalovanému 2 náklady řízení ve výši 143 481,80 Kč, oběma do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupců obou žalovaných.

Odůvodnění:

1. Žalobce tvrdí, že je právnickou osobou, která byla založena s cílem chránit a prosazovat oprávněné nároky spotřebitelů a dalších dotčených majitelů v souvislosti s úmyslnou manipulací testů emisních limitů na vozidlech vyrobených koncernem Volkswagen. Tvrdí dále, že uzavřel s Českou poštou, s.p., komisionářskou smlouvu, která mu umožňuje vlastním jménem uplatňovat majetkovou i nemajetkovou újmu, která České poště vznikla tím, že nakoupila 24 vozidel „koncernu Volkswagen“, v nichž byl (žalovanými) instalován ilegální software, který manipuloval hodnotami emisí oxidu dusíku při laboratorních zkouškách tak, aby vozidla naoko splnila příslušnými předpisy stanovené emisní limity. Žalobce má za to, že tímto jednáním žalovaní naplnili znaky nekalé soutěže, protože v rozporu s dobrými mravy soutěže podvodným a úmyslným jednáním zasáhli do práv České pošty, které vznikla majetková újma spočívající ve snížení zůstatkové hodnoty vozidel, podvodně nadsazených pořizovacích cen vozidel, zvýšené spotřeby a sníženého výkonu, ale též nemajetková újma, za kterou žalobce, stručně řečeno, považuje nejistotu zákazníků (tedy i České pošty) týkající se podmínek provozu daných vozidel, a pocit nedostatku úcty a respektu ze strany žalovaných; žalovaní v zákaznicích vyvolali dojem, že jimi žalovaní pohrdají.

2. Žalobce je přesvědčen, že jako nepřímý zástupce České pošty je s ohledem na současnou úpravu komisionářské smlouvy obsažené v § 2455 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále též jen „o. z.“) aktivně legitimován v tomto sporu, protože zákon (na rozdíl od předchozí úpravy zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, dále též jen „obch. zák.“) výslovně neuvádí, že předmětem komisionářské smlouvy má být pouze obstarání „obchodní“ záležitosti. Z téhož důvodu se domnívá, že závěry obsažené v rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Cdo 3464/2008 jsou pro tuto věc nepoužitelné. Tvrdí, že v obdobném sporu zdejší soud v odvolacím řízení vedeném pod sp. zn. 25 Co 242/2019 vyjádřil (při ústním zdůvodnění svého rozhodnutí) názor, že dosavadní judikatura Nejvyššího soudu vztahující se ke komisionářské smlouvě je v této věci nepoužitelná.

3. I kdyby smlouva, o kterou opírá svou aktivní legitimaci ve sporu, nebyla smlouvou komisionářskou, může být podle žalobce hodnocena jako smlouva nepojmenovaná, není proto podle něj žádný důvod, proč by ujednání v ní obsažená při akceptování smluvní svobody účastníků nemohla být důvodem žalobcovy aktivní legitimace v tomto sporu. Má za to, že toto jeho postavení v řízení není zásahem do pravidel daných občanským soudním řádem. Zdůrazňuje, že je jediným subjektem, který se snaží hájit zájmy spotřebitelů vůči takovým kolosům, které stojí na straně žalované. Pokud by komisionářská smlouva nemohla způsobit ty důsledky, které žalobce předpokládá v souvislosti se svou aktivní legitimací ve sporu, spotřebitelům by to sebralo jedinou možnost, jak své zájmy ve vztahu k žalované straně hájit.

4. První žalovaný navrhuje žalobu zamítnout. Namítá však především nedostatek pravomoci českých soudů a nedostatek žalobcovy aktivní legitimace.

5. Je přesvědčen, že článek 7 odst. 2 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanskoprávních a obchodních věcech (dále jen „Nařízení“), z něhož žalobce dovozuje mezinárodní příslušnost českých soudů, nelze vykládat extenzivně. Toto ustanovení je výjimkou z obecného pravidla daného čl. 4 odst. 1 Nařízení, které váže příslušnost soudů určitého státu na místo bydliště či sídla žalované osoby. Žalovaný č. 1 připomíná, že je subjektem sídlícím a působícím v Německu. Místem příčinné události, která měla vést ke škodě, kterou žalobce tvrdí, je podle žalovaného místo zhotovení výrobku, jehož se nárok týká, nikoli místo, v němž byl výrobek uveden na trh. Žádné z nekalých soutěžních jednání, které žalobce tvrdí, nelze podle prvního žalovaného vztáhnout k území České republiky.

6. Námitku nedostatku žalobcovy aktivní legitimace první žalovaný opírá především o argument, že žalobci nespovídají žalovaný nárok plynoucí z hmotného práva, komisionářská smlouva jeho aktivní legitimaci v tomto sporu založit nemůže. První žalovaný je přesvědčen o tom, že rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Cdo 3464/2008, co se posouzení žalobcovy aktivní legitimace týče, je i nadále použitelné, podstata úpravy komisionářské smlouvy v zákoníku obchodním i občanském je totiž stejná. Nepřímé smluvní zastoupení obecně v občanském soudním řízení přípustné není, případné výjimky z tohoto pravidla jsou založeny výlučně zákonem u specifických právních institutů (např. kolektivní správa autorských práv). Ani ve věci 25 Co 242/2019 se Městský soud v Praze nevyjádřil závazně k otázce aplikace starší judikatury na současnou právní úpravu komisionářské smlouvy, uvedl pouze, že nová právní úprava judikaturou Nejvyššího soudu dosud řešena nebyla. První žalovaný má za to, že Česká pošta tím, že neuplatňuje svůj nárok sama, zřejmě chce ušetřit případné náklady soudního sporu. Má totiž za to, že by se mohla domáhat svých nároků pouze cestou odpovědnosti za vady z vadného plnění, takové nároky však jsou již promlčeny.

7. Obecně je podle prvního žalovaného nepochybné, že ve vozidlech „koncernu Volkswagen“ byl instalován software, jehož funkcionalita byla i s ohledem na pravidla České republiky sporná, žalovaný se však za tuto skutečnost omluvil, nabídl nápravu, uskutečnil svolávací akci a sporný software odstranil. Je přesvědčen o tom, že jeho zákazníkům nevznikla na území České republiky žádná újma, ať již hmotná či nehmotná. Zpochybňuje, že by nárok, který je uplatňován, mohl být nárokem nekalosoutěžním.

8. Druhý žalovaný s těmiž argumenty, které uplatnil již první žalovaný, vztahujícími se k nedostatku žalobcovy aktivní legitimace a nepřipustnosti nepřímého zastoupení v občanském soudním řízení, navrhuje žalobu zamítnout.

9. Pravomoc českých soudů v obdobné věci (nárok na náhradu škody vycházející z existence zmíněného softwaru ve vozidlech koncernu Volkswagen uplatněný proti prvnímu žalovanému z téhož důvodu jako v tomto sporu) byla již posuzována zdejší soudem i Vrchním soudem v Praze jako soudem odvolacím ve věci vedené u zdejšího soudu pod sp. zn. 41 Cm 6/2017. Vrchní soud v Praze v usnesení ze dne 27. 2. 2019, č.j. 3 Cmo 21/2019-155, odůvodnil závěr, že pravomoc českých soudů je dána. Vysvětlil, že „v případě uplatňování majetkové škody je zřejmé, že v důsledku tvrzeného jednání prvního žalovaného jako výrobce vozidla může dojít ke snížení hodnoty vozidla na území celé EU, a zejména na území jeho případného prodeje, tedy na území České republiky. Pak je ovšem ve vztahu k prvnímu žalovanému splněna podmínka čl. 7 odst. 2 Brusel I bis, tedy že osoba, která má bydliště v některém členském státě, může být v jiném členském státě žalována ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události, když podstatou tvrzení žalobce je to, že za identické („neupravené“) vozidlo by při jeho případném prodeji dostal vyšší cenu, než za vozidlo „upravené“. Navíc nelze přehlédnout, že i peněžité nároky na úhradu přiměřeného zadostiučinění mají základ v tzv. kvazideliktů odpovědnosti rušitele, tedy prvního žalovaného a k této újmě by případně došlo s důsledky na území České republiky.“

10. Zdejší soud se s tímto názorem zcela ztotožňuje. Dodává, že z žádného procesního předpisu neplyne povinnost soudu vydávat rozhodnutí deklarující, že je dána jeho pravomoc. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“) neukládá soudu ani povinnost vypořádat se zvláštním rozhodnutím s námitkou nedostatku pravomoci (obdobně jako v případě námítky nedostatku místní příslušnosti podle § 105 odst. 4 věta za středníkem o. s. ř.). Nedostatek pravomoci soudu je nedostatkem jedné z podmínek řízení, důsledkem jejíž absence je zastavení řízení (viz § 104 odst. 1 o. s. ř.). Soud však, jak z uvedeného plyne, dospěl k závěru, že mu žádná procesní podmínka (resp. její nedostatek) pokračovat v řízení nebrání. Z tohoto důvodu, aniž by o tom vydával zvláštní usnesení, pokračoval v řízení s cílem o věci rozhodnout.

11. Podstatnou pro rozhodnutí byla námitka nedostatku žalobcovy žalobcovy aktivní legitimace. Přesto, že s pojmem věcná legitimace občanský soudní řád výslovně nepracuje, shoduje se teorie i praxe řadu desetiletí v tom, že tímto pojmem se míní „stav vyplývající z hmotného práva, podle kterého účastník je subjektem práva (povinnosti), jež je předmětem řízení. U dvoustranných právních vztahů, ve kterých účastníci řízení stojí se svými návrhy proti sobě (spory), hovoří se o věcné legitimaci aktivní (na straně žalobce) nebo pasivní (na straně žalovaného)“. [Handl, V., Rubeš, J. a kol. *Občanský soudní řád, komentář*. Praha: Panorama, 1985, s. 401]. Aktivní legitimace svědčí tedy osobě, která tvrdí a prokáže, že je nositelem určitého subjektivního práva v hmotněprávní rovině a v rovině procesní toto právo učinila předmětem řízení na základě procesního úkonu, kterým je podání žaloby (Hendrych, D. a kol. *Právní slovník*. Praha: nakladatelství C.H.Beck, 2001. s.12.). Judikatura shrnuje shora uvedené stručně tak, že aktivně věcně legitimován je ten, o jehož práva nebo povinnosti v řízení jde (srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. května 2002, sp. zn. 20 Cdo 2114/2000, nebo ze dne 13. října 2004, sp. zn. 26 Cdo 2136/2004).

12. Žalobce, jak uvedeno, ani netvrdí, že by práva, o která v řízení jde (právo na náhradu majetkové a nemajetkové újmy), náležela jemu. Tvrdí pouze, že je oprávněn je vlastním jménem vymáhat proto, že se k tomu vůči subjektu, jemuž tato újma vznikla, zavázal smlouvou o obstarání záležitosti č. SOZ20/17/28416 ze dne 22. 12. 2017.

13. Předmětem smlouvy, jak z ní zjištěno, mělo být bezúplatné obstarání záležitosti spočívající v uplatnění a vymáhání jakýchkoli nároků České pošty a.s. spojených s „emisní kauzou“ týkající se celkem 24 vozidel značky Škoda. Česká pošta žalobce pověřila k tomu, aby vyjednával „s dlužníkem“ o poskytnutí vyrovnání, odškodnění či náhradu újmy, a to jakoukoli formou, kterou uzná za vhodnou, a aby ho zastupoval při vymáhání jeho práv a nároků vzniklých v souvislosti s uvedenou kauzou, aby případně uzavřel též jakoukoli dohodu či smlouvu. Za tím účelem mu Česká pošta udělila plnou moc. (čl. 1.1 a 1.2 smlouvy). V čl. 2.1 je však uvedeno, že s ohledem „na koncept nepřímého zastoupení sjednaný v této smlouvě“ bude žalobce vystupovat jako účastník řízení v souvislosti s obstaráním a vymáháním této záležitosti. Pokud by v soudním řízení byla přisouzena náhrada nákladů řízení, má žalobce nárok na částku odpovídající těmto nákladům. Hradit náklady, které v souvislosti s obstaráním věci vzniknou žalobci, řízení žalobci však sama Česká pošta žalobci není (čl. 2.4 smlouvy). Dojde-li k vymožení náhrady (míněno zjevně náhrady vzniklé újmy), vyplatí ji žalobce České poště (čl. 3.1 smlouvy).

14. Z textu samotné smlouvy vyplývá (například i z odkazu na konkrétní ustanovení o. z.), že strany při jejím uzavření vycházely z úpravy smlouvy příkazní podle § 2430 a násl. o. z., současně učinily součástí smlouvy obchodní podmínky (viz závěrečná ustanovení smlouvy), podle nichž měla být uzavřená smlouva považována za smlouvu komisionářskou podle § 2455 a násl. o. z. (viz bod 5.6 smlouvy).

15. Podle § 2455 o. z. komisionářskou smlouvou se komisionář zavazuje obstarat pro komitenta na jeho účet vlastním jménem určitou záležitost, a komitent se zavazuje zaplatit mu odměnu.

16. Úplatnost je podstatným znakem komisionářské smlouvy. Úplata za poskytnuté služby výslovně sjednána nebyla. Žalobci však měla náležet částka odpovídající přisouzené náhradě nákladů řízení v případě úspěchu soudního sporu, v němž měl vystupovat jako účastník řízení na straně žalující. Je otázkou, zda považovat takovou částku za svého druhu úplatu za poskytnuté služby, nebo za částku sloužící k náhradě nákladů nutných k plnění závazků, které má podle smlouvy nést žalobce (včetně nákladů spojených s právním zastoupením). Není však nezbytně nutné ji řešit, protože ani v případě, že by daná smlouva (případně jen její část, v níž se žalobce zavazuje vystupovat jako účastník řízení při vymáhání škody vzniklé České poště) komisionářskou smlouvou skutečně byla, nemohla by samotná její existence, ani ujednání v ní obsažená založit žalobcovu aktivní legitimaci v tomto sporu.

17. Vzhledem k argumentům uvedeným v bodě 11 nelze přisvědčit žalobci, že jeho aktivní legitimaci v tomto sporu může založit nepojmenovaná smlouva, kterou by se třetí osoba zavázala vystupovat v řízení jako účastník namísto toho, komu svědčí nárok plynoucí z hmotného práva. V občanském soudním řízení vystupuje osoba domáhající se svých práv plynoucích jí z hmotného práva buď sama (§ 18 a násl. o. s. ř.), nebo za ni jedná zástupce na základě plné moci podle § 24 a násl. o. s. ř. Aktivní legitimaci někomu jinému než nositeli hmotného práva, jak správně zdůrazňuje žalovaná strana, může založit pouze zákon.

18. Úpravu obdobnou § 2466 o. z. zakládající povinnost vymoci vůči třetí osobě (vlastním jménem) splnění povinnosti ze smlouvy, kterou s ní komisionář uzavřel, pokud třetí osoba svou povinnost nesplní, jiné smlouvy příkazního typu neobsahují. Nejspíš proto žalobce smlouvu uzavřenou s Českou poštou označuje za smlouvu komisionářskou a poukazuje na obsahovou změnu definice komisionářské smlouvy, která (oproti předchozí právní úpravě obsažené v § 577 a násl. obch. zák.) vypustila ze základního ustanovení definujícího komisionářskou smlouvu slovo „obchodní“ v souvislosti se záležitostí, kterou má komisionář (svým jménem a za úplatu) obstarat. Žalobce je tedy zjevně přesvědčen, že v případě, že se na tom s komisionářem dohodne, může jakoukoli jeho záležitost obstarat také tím způsobem, že bude (namísto komisionáře) vystupovat v občanském soudním řízení jako jeho účastník a uplatňovat zde vlastním jménem nároky založené na tvrzeních, které vycházejí ze skutkových okolností, které se žalobcem samotným nic společného nemají.

19. Tento názor však neodpovídá smyslu právní úpravy komisionářské smlouvy obsažené nyní v § 2455 o. z., která nahradila dvojí předchozí právní úpravu obsaženou v obchodním a občanském zákoníku – jednak komisionářskou smlouvu podle § 577 a násl. obch. zák., jednak smlouvu o zprostředkování prodeje podle § 737 a násl. zákona č. 40/1964 S., občanského zákoníku (dále „obč. zák.“). Komisionářská smlouva se ocitla v občanském zákoníku, který neupravuje pouze vztahy mezi podnikateli při jejich podnikatelské činnosti, proto byl vypuštěn pojem „obchodní“ záležitost. Podstata této smlouvy však zůstala stejná; předmětem komisního závazku má být vzhledem k obsahu právní úpravy právní jednání komisionáře na účet komitenta s třetí osobou. Výsledkem právního jednání ve smyslu § 545 o. z. má být vznik práv a povinností, které se s takovým jednáním pojí, a to na základě svobodné, vážné a omylu prosté vůle jednajících osob, tj. zpravidla vznik smlouvy. Jednání před soudem (§ 18 a násl. o. s. ř.) není právním jednáním ve smyslu hmotného práva.

20. Soud je proto v souladu s žalovanou stranou toho názoru, že je i nadále použitelný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. února 2010, sp. zn. 32 Cdo 3464/2008. Podstatou tohoto rozhodnutí je totiž závěr, že předmětem činnosti komisionáře bude vždy právní úkon, nejčastěji uzavření smlouvy (resp. smluv), což lze dovodit mj. z dikce jednotlivých zákonných ustanovení upravujících tento smluvní typ, které Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí jako příklad uvádí, a které jsou svým významem totožné se současnou úpravou komisionářské smlouvy (např. § 583 odst. 1 obch. zák., podle něhož má k movitým věcem svěřeným komisionáři k prodeji komitent vlastnické právo, dokud je nenabude třetí osoba, odpovídá dnešnímu § 2464 odst. 1 o. z., § 584 odst. 1 a 2 obch. zák., podle nichž po zařazení záležitosti je komisionář povinen o výsledku podat komitentovi zprávu a v ní označit osobu, s níž smlouvu uzavřel, odpovídají dnešní úpravě § 2460 odst. 1 a § 2461 o. z.). Nejvyšší soud vyšel především ze smyslu právní úpravy komisionářské smlouvy, když uzavřel, že právě z účelu komisionářské smlouvy plyne, že v jiných než v zákoně výslovně uvedených případech vlastním jménem komisionář při vymáhání klientových pohledávek vystupovat nemůže. Onou zákonnou úpravou, na jejímž základě komisionář jediné může takto postupovat, bylo ustanovení § 586 obch. zák., podle něhož je komisionář povinen vymáhat na účet komitenta splnění závazků ze smluv, jež uzavřel při zařizování záležitosti komitenta s třetími osobami, které tyto osoby porušily. Totožnou úpravu obsahuje § 2466 věta první o. z., podle něhož neplní-li třetí osoba povinnosti ze smlouvy, kterou s ní komisionář uzavřel, vymůže komisionář na účet komitenta splnění této povinnosti.

21. Úprava komisionářské smlouvy tedy počítá jen s vymáháním povinností komisionářem pro komitenta, musí jít však pouze o takové povinnosti, které mají svůj původ v samotné komisionářské smlouvě. O takový případ v této věci nejde.

22. Žalobcova aktivní legitimace jako subjektu založeného za účelem ochrany práv zákazníků neplyne v tomto sporu ani z ustanovení § 2989 odst. 1 o. z., podle něhož by se mohl domáhat pouze toho, aby se rušitel nekalé soutěže zdržel nebo aby odstranil závadný stav. Požadovat přiměřené zadostiučinění, náhradu škody nebo vydání bezdůvodného obohacení může totiž podle § 2988 o. s. pouze osoba, jejíž právo bylo nekalou soutěží ohroženo nebo porušeno.

23. Z uvedených důvodů soud žalobu zamítl, aniž by bylo potřeba zabývat se dalšími žalobcem uplatněnými argumenty či jím označenými důkazy.

24. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 o. s. ř., podle něhož účastníku, který měl ve věci úspěch, přizná soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl.

25. Oba žalovaní byli zastoupeni advokáty, kteří shodně převzali zastoupení, vyjádřili se k žalobě a zúčastnili se jediného jednání, které trvalo déle než dvě hodiny, oba tedy podle § 11 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu (dále jen „advokátní tarif“) učinili celkem 4 úkony právní služby, za každý z nich jim náleží odměna stanovená podle § 6 odst. 1 a § 7 bod 5 advokátního tarifu ve výši 29 420,-Kč a podle § 13 odst. 1 advokátního tarifu pouze 3x režijní paušál po 300,-Kč (jednání započteno pouze jednou). K částce v celkové výši 118 580,- Kč byla připočtena podle § 137 odst. 3 o. s. ř. též 21%DPH, tj. 24 901,80 Kč. Celkové náklady řízení pro každého ze žalovaných s připočtením DPH činí 143 481,80 Kč.

26. Soud nevyhověl požadavku na zvýšení odměny na dvojnásobek za dva úkony (příprava zastoupení a písemné podání). Podání obou žalovaných jsou obsahově v podstatě totožná, první žalovaný se nad rámec zcela shodných argumentů druhého žalovaného vyjádřil pouze k otázce pravomoci soudu. Podstatou obou vyjádření byly jen procesní otázky, jak ostatně oba zástupci ve svých vyjádřeních zdůraznili. Čas jimi reálně strávený tudíž není důvodem pro navýšení odměny kvůli časové náročnosti. Délka soudního jednání v nákladech řízení zohledněna byla.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku se lze odvolat do 15ti dnů ode dne jeho doručení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím zdejšího soudu.

Praha 8. října 2019

JUDr. Monika Vacková, v.r.
předsedkyně senátu